

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.458/2008/7.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2008. évi december hó 11. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A személyes adattal visszaélés vétsége és más bűncselekmény miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt és a II. rendű terheltek védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Hatvani Városi Bíróság 4.B.65/2007/24. számú ítéletét I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Hatvani Városi Bíróság a 2007. december hó 10. napján kihirdetett 4.B.65/2007/24. számú ítéletével az I. rendű és a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett személyes adattal visszaélés vétségében és társtettesként elkövetett becsületsértés vétségében. Ezért őket egyenként 200-200 napi tétel (500 forint egy napi tétel összegű) összesen 100 000-100 000 forint pénzbüntetésre ítélte és kötelezte őket a felmerült bűnügyi költségek viselésére.

A megállapított tényállás lényege szerint: I. rendű terhelt és a sértett mindketten, mint nevelő tanárok együtt dolgoztak egy szakközépiskolában. Kezdetben baráti kapcsolatban voltak - így egymás magánéletéről is információval rendelkeztek -, azonban miután a kapcsolatuk megromlott, a munkahelyükön gyakran kerültek egymással konfliktusba a tanítványaik előtt is.

A közöttük lévő rossz viszony miatt az I. rendű és a II. rendű terhelt - kihasználva azt, hogy a barátság ideje alatt az I. rendű terhelt a sértett magánéletével kapcsolatos információkat (így a titkosított mobiltelefonszámát) is megtudta, egy hirdetés internetes oldalon, a gépkocsieladási rovatban azt a valótlan tartalmú hirdetést jelentette meg a sértett nevére utaló jelzéssel, valamint telefonszámával, mely szerint a sértett az autóját eladásra kínálja fel. Tekintettel arra, hogy a hirdetésben az eladási ár a hirdetésben szereplő gépkocsi piaci áránál lényegesen kedvezőbb (olcsóbb) áron jelent meg, a sértett számtalan telefonhívást kapott ez ügyben. Miután nem ő volt a hirdetés feladója, azt letiltatni sem tudta.

A terheltek ugyanezen a napon a fenti ugyanezen hirdetési internetes oldalon, a szex rovatban azt a valótlan tartalmú hirdetést jelentették meg a sértett nevére utaló jelzéssel és telefonszámával, hogy a sértett anyagi juttatás ellenében azonos nemű személyekkel intim kapcsolat létesítését ajánlja fel.

Ezt követően a II. rendű terhelt a mukahelyének IP címéről - az internet egyik hirdetési oldalán - az Úr keres urat rovatban azt a valótlan tartalmú hirdetést jelentette meg a sértett nevére utaló jelzéssel és a hozzá tartozó telefonszámmal, mely szerint a sértett anyagi juttatás ellenében, azonos nemű személyekkel intim kapcsolat létesítését ajánlja fel.

A feladott hirdetések során a sértettet több személy felhívta, hogy a valótlan tartalmú hirdetés alapján igénybe vegye a felkínált szolgáltatást. Miután a hívó felek között volt olyan személy is, aki büntetőeljárás hatálya alatt állt -, mely során a hatóság lekérte a híváslistáját, amin szerepelt a sértett neve is -, a BRFK beidézte a sértettet, hogy kihallgassa tanúként arra vonatkozóan, milyen kapcsolatban állt az általa ismeretlen személlyel.

A sértett a telefonhívások miatt folyamatos zaklatásnak volt kitéve. A feladott hirdetésekkel kapcsolatosan semmilyen intézkedést nem tudott eszközölni, miután azokat nem ő adta fel.

A bíróság az első fokon jogerős határozatát - a Be. 259. §-ának (1) bekezdése alapján - röviden indokolta.

A bíróság által alkalmazott jogszabályok: Btk. 177/A. § (1) bek. a) pontja, Btk. 180. § (1) bek., Btk. 20. § (2) bek., 1992. évi LXIII tv. 2. § 1. pontja, Btk. 37. §, Btk. 83. § (1) bek., Btk. 85. § (1)-(2) bek., Btk. 51-52. §, Be. 338. § (1) bek.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen I. rendű és az II. rendű terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján -, mert álláspontja szerint a terheltek bűnösségének megállapítására megalapozatlan tényállás alapján a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor.

A védő szerint az ügyben korábban eljáró nyomozóhatóság és ügyészség a tények ismeretében megalapozottan helyezkedett arra az álláspontra, hogy a sértett feljelentésében foglaltak nem valósítanak meg bűncselekményt. Az ügyészség a panaszt elutasító határozatában helyesen állapította meg, hogy a jogosulatlan adatkezelés kizárt, a bűncselekmény tényállási elemei nem valósultak meg, így a Btk. 177/A. §-a alapján történő terhelti felelősségre vonásnak nincs helye.

Az 1992. évi LXIII. tv. (Avtv.) 2. §-ának 1. pontja szerint személyes adat: bármely meghatározott (azonosított vagy azonosítható) természetes személlyel (a továbbiakban: érintett) kapcsolatba hozható adat, az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés (...). A személy különösen akkor tekinthető azonosíthatónak, ha őt - közvetlenül vagy közvetve - név, azonosító jel, illetőleg egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző tényező alapján azonosítani lehet. A vádbeli hirdetésekben megjelenő adatok (sértett személynevének kezdőbetűje és keresztnéve, illetve telefonszám) nem alkalmasak a sértett azonosítására.

Az anyagi jogszabályok megsértésével került megállapításra a terheltek bűnössége a Btk. 180. §-ának (1) bekezdésébe ütköző becsületsértés vétségében is. E cselekmény megvalósításához a becsület csorbítására alkalmas kifejezést kell használni, ilyen pedig a hirdetésekben nem történt.

A mai társadalmi közfelfogás szerint nem összeegyeztethető a becsülettel az, ha valaki homoszexuális vagy biszexuális - vagy pedig ezt állítják róla.

A feladott hirdetés -, amelyből a védő szerint a sértett személyére következtetés nem vonható - arra utal, hogy a hirdető homoszexuális kapcsolatot kíván létesíteni. Ez a "kifejezés" pedig a fenti álláspont szerint nem alkalmas önmagában a becsület csorbítására, így ezen bűncselekmény tényállási elemei sem állapíthatók meg.

Mindezekre figyelemmel, a védő azt indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a jogerős marasztaló döntést - a Be. 427. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján - változtassa meg, és a terhelteket az ellenük emelt vádak alól mentse fel.

A pótmagánvádló jogi képviselője a felülvizsgálati indítványra írásban észrevételeket tett. Rámutatott, hogy a hirdetések szövegében a sértett személyes adatai egyértelműen megnevezésre kerültek. A hirdetésekben a név szerepel, hiszen a vezetéknév és a keresztnév kezdőbetűje és a szövegben a becézett keresztnév kifejezés egyértelművé teszi a sértett személyét.

A tényállásban írt cselekmény sérti a sértett jóhírnévhez való jogát és a nemi identitáshoz fűződő jogát. Fennállt a közvetlen veszélye annak, hogy emiatt a munkahelyéről elbocsátják. A sértett közvetlen érdeksérelmet is szenvedett a folyamatos zaklatások miatt, amelyet az ítélet ténymegállapításai is alátámasztanak. Erkölcsi kára keletkezett azzal, hogy a hirdetéseknek köszönhetően folyamatosan üzeneteket küldtek neki, telefonhívásokkal zaklatták, amely a hirdetés időtartama alatt gyakorlatilag ellehetetlenítette az életét. Családtagjai és rokonai előtt - vétlensége ellenére - folyamatos magyarázkodásra kényszerült.

A sértett köztisztelőnek örvendő fotóművész és pedagógus, aki házasságban él. A homoszexuális irányultság, az azonos neműekkel való kapcsolat látszatának keltése alkalmas arra, hogy a becsületét csorbítsa. Sérti a becsületét az is, hogy a hirdetés tiltott kéjelgésre felhívást tartalmaz, hiszen aszerint anyagi szolgáltatás ellenében várja a hirdető a férfiak jelentkezését. Ez a felhívás önmagában jogellenes és szabálysértő.

Mindezek alapján a pótmagánvádló jogi képviselője azt indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot a hatályában tartsa fenn.

- o -

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 420. §-ának (1) bekezdése és a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a védő a felülvizsgálati indítványt változatlan tartalommal fenntartotta. Abból azt hangsúlyozta, hogy az ügyészség nyomozást megszüntető határozatában foglalt indokokkal maradéktalanul egyetért. A terheltek cselekménye bűncselekményt akkor sem valósítana meg, ha egyébként tényállásszerű volna.

A pótmagánvádló jogi képviselője előadta, hogy az iskolában a tanulók jelezték a pótmagánvádlónak, mint tanáruknak, hogy olvasták a hirdetését. Ő innen szerzett róla tudomást. A hirdetést tehát pontosan beazonosították.

A jogi képviselő a minden szempontból törvényes marasztaló döntés hatályában fenntartását indítványozta.

- o -

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal támadott ítéletet az irányadó tényállás alapul vétele mellett egyrészt az indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerinti - okból, másrészt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában foglalt egyéb abszolút eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bek.] vizsgálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta.

A Legfelsőbb Bíróság mindenekelőtt arra mutat rá, hogy a felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslati eljárás, amelynek lefolytatására kizárólag a törvényben taxatíván felsorolt okokból a jogerős határozatban megállapított tényállás alapján kerülhet sor.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a terhelt felmentésére vagy az eljárás megszüntetésére, illetve a terhelt bűnösségének megállapítására, továbbá kényszergyógykezelésének elrendelésére a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor. A Legfelsőbb Bíróság ezért a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapján azt vizsgálta, hogy a terhelt marasztalása megfelel-e a büntető anyagi jog szabályainak.

1.

A Btk. 177/A. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott személyes adattal visszaélés vétségét az követi el, aki a személyes adatok védelméről vagy kezeléséről szóló törvényi rendelkezések megszegésével jogosulatlanul vagy a céltól eltérően személyes adatot kezel és ezzel más vagy mások érdekeit jelentősen sérti.

Az indítvány szerint a hirdetésekben szereplő adatok nem alkalmasak a sértett azonosítására.

A Legfelsőbb Bíróság ezzel nem értett egyet. Adott esetben önmagában egy nyilvános telefonszám is alkalmas lehet arra, hogy abból az érintettre következtetést vonjanak le. A telefonszám alapján ugyanis használója számtalan módon beazonosítható.

Ugyancsak alkalmas lehet egy nem nyilvános telefonszám a használójának a beazonosításra. Azok számára, akik egyébként ismerik a számot, minden további feltétel nélkül, akik pedig nem, további cselekmények révén - például úgy, hogy felhívják és felismerik a beszélő hangját, stb.

Különösen beazonosítható a személy, ha a hirdetésben név és telefonszám együtt szerepel, akkor is, ha a nevet rövidítve jelölik

meg. Végül nem kétséges, hogy amennyiben a hirdetést vezetéknev és keresztnév kezdőbetűje névvel adták fel és a szövegben a becézett keresztnév is szerepel, akkor abból a teljes névre következtetést lehet levonni, amely ugyancsak alkalmas adott személy azonosítására.

A tényállásban szereplő adatok tehát maradéktalanul megfelelnek az Avtv. 2. §-ának az 1. pontja szerinti személyes adat fogalomnak.

A személyes adattal visszaélés ún. materiális bűncselekmény, mert a tényállás eredményt is tartalmaz. A bűncselekmény eredménye a más vagy mások érdekeinek a jelentős sérelme.

Mindig csak a konkrét eset egyedi körülményei alapján lehet megítélni azt, hogy az érdeksérelem mikor tekintendő jelentősnek. Ha a jogosulatlan adatkezelés nagymértékben negatívan befolyásolja a passzív alany (a sértett) szakmai tekintélyét, egzisztenciáját, családi életét, erkölcsi megbecsülését, akkor a tényállásszerű eredmény megállapítható. A terheltek valótlán tartalmú hirdetésének a folyamatként a jogerős ítéletben megállapított következmények – így egyebek mellett az, hogy a sértett folyamatos zaklatásnak volt kitéve és még büntetőeljárásban tanúként is részt kellett vennie, mert arra merült fel gyanú, hogy büntetőeljárás hatálya alatt álló személlyel tartott fenn kapcsolatot, amelyet a rendőrség vizsgált – e tényállásszerű eredmény bekövetkezését igazolják.

A Btk. 177/A. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott személyes adattal visszaélés vétségének valamennyi tényállási eleme maradéktalanul megvalósult és az irányadó tényállás alapján a Legfelsőbb Bíróság nem talált olyan okot vagy körülményt, amely a cselekmény társadalomra veszélyességét, vagy a társtettes elkövetők bűnösségét kizárta volna.

2.

A Btk. 180. §-ának (1) bekezdése szerint a becsületsértés vétségét az követi el, aki a 179. § esetén kívül mással szemben

a) a sértett munkakörének ellátásával, közmegbízatásának teljesítésével vagy közérdekű tevékenységével összefüggésben,

b) nagy nyilvánosság előtt

a becsület csorbítására alkalmas kifejezést használ, vagy egyéb ilyen cselekményt követ el.

A felülvizsgálati indítvány szerint a mai társadalmi közfelfogás nem tartja összeegyeztethetetlennek a becsülettel azt, ha valaki homoszexuális vagy biszexuális, avagy pedig ezt állítják róla. Nem alkalmas ezért a becsület csorbítására az a hirdetés, amely szerint a sértett anyagi juttatás ellenében azonos nemű személyekkel intim kapcsolat létesítését ajánlja fel.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványt ebben a részében sem találta alaposnak. A kérdés eldöntésénél abból indult ki, hogy a becsület csorbítására alkalmasság nem a passzív alany szubjektív véleményétől, egyéni érzékenységétől, hanem attól függ, hogy a tényállítás avagy a kifejezés használata a társadalomban kialakult általános megítélés alapján a becsület megsértésére objektíve alkalmas-e (BH 2001/462.). Az a körülmény, hogy a passzív alany az érzelmi beállítottsága miatt esetleg sértő szándékot olvas ki egy tényállításból vagy valamely kifejezés használatából, lényegében szubjektív vélekedés, aminek a cselekmény megítélésére nincs kihatása.

A nemi identitás állítása, illetve vállalása - függetlenül annak orientáltságától - valóban nem alkalmas a becsület csorbítására. Tudatosan eltérő nemi orientáltság állítása más személy részéről azonban már nyilvánvalóan és durván sértheti az egyén nemi identitásához, valamint nemi önrendelkezéshez fűződő alapvető jogát, és ezen keresztül az érintett emberi méltóságát, azért már alkalmas lehet a becsület csorbítására. Hasonlóképpen alkalmas lehet a becsület csorbítására az, ha egy házas emberről valótlanul azt híresztelik az interneten közzétett hirdetés útján, hogy anyagi ellenszolgáltatásért kínálja nemi szolgáltatatait.

Miután pedig a cselekmény elkövetésére - a Btk. 137. §-ának 12. pontja szerint értelmező rendelkezésre figyelemmel - nagy nyilvánosság előtt került sor, ezért a Btk. 180. §-a (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott bűncselekmény valamennyi tényállási eleme megvalósult.

Végül a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a terheltek terhére megállapított bűncselekmények vonatkozásában a büntetőjogi felelősségre vonáshoz a Btk. 183. §-ának az (1) bekezdésében előírt magánindítvány előterjesztése is megtörtént.

Mindezek alapján nem sértették meg az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályait, amikor a terheltek büntetőjogi felelősségét megállapították.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott első fokon jogerő határozatot - a Be. 426. §-a alapján - az I. rendű és aII. rendű terheltek tekintetében a hatályában fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. §-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

Budapest, 2008. december hó 11. napján.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Gábor s.k.
előadó bíró, Dr. Schäfer Annamária s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági ügyintéző
Kné